Impivaaran ampumaratayhdistys ry, ympäristölupa Rajamäen ampumaradalle, Nurmijärvi, Lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta 13.10.2026 § 125
235/11.01.00/2025

Valmistelija Karhunen Minna, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Lausuntopyyntö

Vaasan hallinto-oikeus pyytää Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan lausuntoa valituksesta, joka koskee Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan päätöstä 9.6.2026 § 73, Impivaaran ampumaratayhdistys ry:n Rajamäen ampumaradan ympäristölupahakemuksesta. Lausunto on pyydetty toimittamaan Vaasan hallinto-oikeudelle viimeistään 8.10.2026. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 20.10.2026 asti. Lausunnossa pyydetään ilmoittamaan diaarinumero 904/2026.

Valituksenalainen päätös

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on kokouksessaan 9.6.2026 myöntänyt pykälässä 73 eräin ehdoin Impivaaran ampumaratayhdistys ry:lle ympäristönsuojelulain 39 §:n mukaisen ympäristöluvan Rajamäen ampumaradan toimintaan Nurmijärven kunnassa tilalla 543-401-32-69.

Valitus Vaasan hallinto-oikeudelle

Ympäristölupapäätöksestä on valittanut Anora Group Oyj, joka on vuokrannut ampumarata-alueen Nurmijärven Reserviupseerikerho ry:lle (myöhemmin Impivaaran ampumaratayhdistys ry:lle) ampumaratatoimintaan. Anora Group Oyj:n valitus kokonaisuudessaan on liitteenä ja siitä on esitetty pääkohtia alla. Suorat lainaukset valituksesta on esitetty kursiivilla.

Anora Group Oyj esittää valituksessaan seuraavat neljä vaatimusta:

”*1. Ensisijaisesti vaadimme, että Vaasan hallinto-oikeus kumoaa Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan päätöksen ja Impivaaran ampumaratayhdistys ry:n ympäristölupa hylätään siltä osin kuin se koskee lyijyluotien käytön sallimista ampumaradalla.*

2. Toissijaisesti vaadimme, että asia palautetaan Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi lyijyluotien käyttökiellon asettamiseksi.

3. Vaadimme, että päätöksen täytäntöönpano kielletään, kunnes tämä valitus on lainvoimaisesti ratkaistu.

4. Vaadimme, että Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta velvoitetaan korvaamaan Anoran oikeudenkäyntikulut asiassa korkoineen. ”

Lisäksi vaatimuksia on perusteltu muun muassa sillä, että ensisijainen keino lyijyn aiheuttaman riskin poistamiseksi on sivuutettu, toiminnan laajuuden ja riskin merkittävää kasvua ei ole huomioitu riittävästi,

suunnitellusta teknisestä suojaratkaisusta ei ole aiempia kokemuksia, pohjaveden tarkkailu on riittämätöntä ja aiheuttaa vakavan terveys- ja liiketoimintariskin sekä päätöksen oikeudellisella merkityksellä pohjavesien suojelun kannalta.

Yhteenvetona valituksestaan Anora Group Oyj toteaa seuraavaa: ”*Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan päätös asettaa harrastustoiminnan edut toiminnanharjoittajan taloudelliset säästöt kansallisesti tärkeän pohjavesialueen, elintarviketuotannon ja kansanterveyden suojelun edelle. Päätöksessä on sivuutettu ensisijainen ja tehokkain pohjaveden riskinhallintakeino, aliarvioitu toiminnan laajentumisen aiheuttama hyvin merkittävä riskin kasvu, luotettu teknisiin ratkaisuihin, joita ei ole aiemmin käytetty ampumaradoilla, ja määrätty täysin riittämättömästä tarkkailusta riskin suuruuteen nähden. Lisäksi on sivuutettu päätöksen oikeudellinen merkitys Suomen pohjavesivarojen suojelun kannalta. Päätös on näin ollen ympäristönsuojelulain ja sen periaatteiden vastainen, ja se tulee kumota*.”

Liitteet Anora Group Oyj:n valitus

Esittelijä ympäristövalvontapäällikkö Alho Marjo

Päätösehdotus

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta päättää

- antaa Vaasan hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon:

Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta esittää lausuntonaan, että Anora Group Oyj:n valitus tulee hylätä ja Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan ympäristölupapäätös 9.6.2026 § 73 jättää voimaan. Muilta osin Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta viittaa ympäristölupapäätökseen (9.6.2026 § 73) ja sen perusteluihin. Hylkäysperusteena Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta esittää Impivaaran ampumaratayhdistys ry:n ympäristölupapäätöksestä tehtyyn valitukseen Vaasan hallinto-oikeudelle lisäksi seuraavaa:

<u>Vastaus vaatimuksiin 1 ja 2</u>

Viranomainen toteaa, että ympäristöluvan harkinta on tehty ympäristönsuojelulain (527/2014, jatkossa myös YSL) 4-6 lukujen nojalla.

Ympäristölupa on myönnettävä, ellei ole erityistä lakiin perustuvaa perustetta hylätä lupahakemusta. Tarkoituksenmukaisuusharkinta ei ole mahdollista. Ympäristölupa koskee vain ja ainoastaan hakemuksessa esitettyä toimintaa eikä sillä ole oikeudellista merkitystä muuhun kuin haettuun toimintaan liittyen. Rajamäen ampumaradan toiminta-alue sijaitsee luokitellulla pohjavesialueella, mutta ei kuitenkaan vedenottamon suojavyöhykkeellä, ja keskimääräinen pohjaveden pinta on 10 metrin syvyydessä. Ampumaradan toimintaan ei sisälly haulikkoammuntaa. Hakemuksesta on pyydetty valtion valvontaviranomaisen eli Lupa- ja valvontaviraston lausunto. Lausuntopyynnössä on korostettu toiminnan sijaintia luokitellulla pohjavesialueella. Lupa- ja valvontaviraston

lausunnossa esitetyt asiat on huomioitu ympäristöluvan määräyksissä ja esimerkiksi pohjaveden tarkkailun osalta määräykset ovat lupa- ja valvontaviraston lausuntoa tiukemmat. Ympäristöluvassa on annettu määräyksiä maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi. Ympäristöluvassa määrätyllä tarkkailulla sekä valvonnalla varmistetaan maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi tehtävien toimien riittävyys.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellot ovat yleiskieltoja ja eikä toimintaa varten myönnetty ympäristölupa myöskään anna oikeutta maaperän tai pohjaveden pilaamiseen valitusta suojaamistekniikasta riippumatta (YSL 16 § ja 17 §).

Hakija on laatinut ympäristölupahakemuksen perustuen lyijyllisten luotien käyttämiseen. Määräys vain lyijyttömien luotien käytöstä muuttaisi toimintaa huomattavasti, esimerkiksi ampumaradalla käytettävät aseet ja laukausmäärät muuttuisivat hakemuksessa esitetystä, koska ympäristöluvan hakijan mukaan kaikkiin asetyyppeihin ei ole saatavissa lyijyttömiä patruunoita ja toisaalta lyijyttömät patruunat eivät sovellu kaikkiin esitettyihin toimintoihin. Tällöin toiminta ja sen vaikutukset muuttuisivat monilta osin niin paljon, ettei sellaista määräystä lyijyttömien luotien käytöstä ole mahdollista sisällyttää ympäristölupaan päätösvaiheessa. Ampumaradan käytön perustuminen täysin lyijyttömiin luoteihin tulee olla lupahakemuksessa käsiteltynä, jotta sen vaikutukset toimintaan, rakenteisiin ja toiminnan aiheuttamiin vaikutuksiin tulee riittävällä tasolla tarkastelluksi.

Ympäristöluvan käsittelyvaiheessa 3.12.2025 on pidetty Rajamäen ampumaradan ympäristölupahakemukseen liittyvä ympäristönsuojelulain (527/2014) 39 a §:an mukainen neuvontatilaisuus luokitellulla pohjavesialueella ympäristölupahakemukseen vaadittavien tietojen osalta, mihin osallistui myös Uudenmaan ELY-keskuksen asiantuntijoita.

Ympäristöministeriö on julkaissut oppaan Ampumaratojen ympäristölupa, Opas toiminnanharjoittajille sekä lupa- ja valvontaviranomaisille, Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:40. Oppaassa esitetään ympäristöhallinnon näkemys siitä, mitä tietoa luvanhakijalta tulisi hakemusvaiheessa edellyttää, mitä lupaviranomaisen tulisi lupaharkinnassaan ottaa huomioon ja millaisia määräyksiä hyvän ympäristölupapäätöksen tulisi sisältää. Ympäristöministeriö on laatinut julkaisun Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta, Suomen ympäristö 4/2014. Nämä oppaat on myös huomioitu Rajamäen ampumaradan ympäristöluvan käsittelyssä.

Rajamäen ampumaradalla ammutaan vain luotiaseilla, ja luodit kertyvät pienemmälle alueelle kuin haulit haulikkoammunnoissa. Ympäristöluvan valmistelun yhteydessä on tutustuttu moniin Suomessa sijaitsevien ampumaratojen ympäristölupiin erityisesti luokitelluilla pohjavesialueilla eikä niissä myöskään ole yleisesti vaadittu lyijyluotien käyttökieltoa. Valituksen tekijä ei ole laittanut viitettä, mihin perustaa tietonsa siitä, ettei Rajamäen ampumaradan ympäristöluvan mukaisia teknisiä valli- ja keräilyrakenteita ole Suomessa ampumaradoilla ennen käytetty. Rajamäen ampumaradalla on pohjavesien suojelurakenteeksi valittu muun muassa tiivis kerros taustavalleissa, joihin luodit päätyvät, jolloin valliin iskeytyneet luodit ja niiden ympärillä oleva maa eivät sekoitu alapuoliseen maaperään ja suotovedet saadaan kerättyä tiivistä pintaa pitkin umpisäiliöön. Lisäksi vallien päällä on katos, joka vähentää veden määrää ratarakenteessa. Tiivis kerros taustavalleissa on ympäristöluvissa vaatimuksena tai käytössä myös muilla ampumaradoilla, esimerkiksi pohjavesialueella sijaitsevalla Hyvinkään Ritasjärven ampumaradalla on vallissa tiivis kerros, mistä valliin

suotautuvat vedet kerätään tiivisrakenteen pinnalta. Harjavallan reserviläisten ja Harjavallan reserviupseerikerhon 1-luokan pohjavesialueella olevan ampumaradan ympäristöluvassa on taustavalleihin vaadittu esimerkiksi kattaminen tai tiivis suojausrakenne. Myös Kärkölän pohjavesialueella sijaitsevalla ampumaradalla suojaustoimena taustavalleissa on rakenne, joka mahdollistaa luotien keräämisen talteen ja minimoi sade- ja sulamisvesien imeytymisen lyijyä sisältäviin taustapenkkoihin. Katoksia on luotiaseiden taustavalleissa myös esimerkiksi Mäntsälän Hirvihaaran ampumaradalla. Taustavallin kattaminen, taustavallin sisään sijoitettavat tiivisterakenteet sekä vesien hallinta ja tarvittaessa puhdistaminen on lueteltu ympäristöministeriön BAT-oppaan (Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta -opas) luotiaseradoille soveltuvissa haitta-ainepäästöjen hallintamenetelmissä. Ympäristölupa perustuu siis laajasti saatavilla olevaan tietoon.

Pohjaveden tarkkailun osalta sekä ampumaratojen ympäristölupaopas että Paras käyttökelpoinen tekniikka -selvitys toteavat, että pohjaveden kannalta herkillä alueilla (haitta-aineiden riskitaso 2b tai 3) lähtökohtaisesti näytteenotto 1-3 vuoden välein on riittävä, sillä luotien haitta-aineiden kulkeutuminen on hidasta. Rajamäen ampumaradan sijainti on otettu huomioon ja sille on määrätty näytteenotto vähintään kaksi kertaa vuodessa (keväällä ja syksyllä). Pohjaveden tutkimustuloksia verrataan talousveden laatuvaatimuksiin ja vesienhoidon ympäristönlaatunormeihin, jotka on mainittu myös Rajamäen ampumaradan ympäristöluvan lupamääräyksessä 25. Tällöin tavoitepitoisuus ottaa huomioon lainsäädännön muutokset tältä osin (esim. talousvesiasetuksen lyijyn pitoisuusrajan muutos). Tarkkailusuunnitelma on osa ympäristölupaa, mutta sitä voidaan muuttaa tarpeen vaatiessa kevyemmällä menettelyllä kuin varsinaista ympäristölupaa. Tarkkailutuloksien perusteella viranomainen voi antaa lisämääräyksiä asiassa tai määrätä mahdollisista muutoksista tarkkailussa, mikä on todettu myös Rajamäen ampumaradan lupamääräyksessä 25. Anora Group Oyj, talousvettä ottavana laitoksena, tarkkailee ottamansa veden laatua raakavesikaivoista neljä kertaa vuodessa.

Anora Group Oyj:n valituksessa todetaan, että sen omat työntekijät (Anoran työntekijöiden ampumakerho) ovat käyttäneet rataa jo aiemmin. Anoran tietojen mukaan viimeisten vuosien aikana käyttö on ollut vähäistä. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 115 a §:n mukaan ampumaradat, joilla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 10 000 laukausta vuodessa, ovat ilmoitusmenettelyn piirissä. Ympäristönsuojelulain mukaan ympäristölupa tarvitaan ilmoituksenvaraiseen toimintaan silloin, jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalle pohjavesialueelle (YSL 28, 29 a §). Anora Group Oyj tai Anoran työntekijöiden ampumakerho ei ole tehnyt ampumaradan toiminnasta ympäristönsuojelulain mukaista ilmoitusta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle eikä hakenut toiminnalle ympäristölupaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ei ole tiedossa nykyiseen ampumaratatoimintaan liittyen pohjaveden tarkkailua. Radalla ei myöskään ole toteutettu pohjaveden suojarakenteita eikä maaperän puhdistustoimenpiteitä maaperään kertyneen lyijyn osalta. Alueen puhdistamisesta vastaa ympäristönsuojelulain perusteella ensisijaisesti ampumaratatoiminnan harjoittaja ja pilaajan vastuuta täydentää alueen haltijan toissijainen puhdistamisvastuu.

Vastaus vaatimukseen 3

Ympäristölupaan ei lainkaan ole sisällytetty oikeutta aloittaa toimintaa muutoksenhausta huolimatta, joten päätöstä ei ole missään tapauksessa edes mahdollista laittaa täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Anora Group Oyj:n vaatimus täytäntöönpanon kieltämisestä on siis merkityksetön.

Vastaus vaatimukseen 4

Anora Group Oyj:n vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta tulee hylätä perusteettomana. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on käsitellyt ympäristölupahakemuksen ympäristönsuojelulain mukaisesti.

Muut asiat

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta toteaa lisäksi, että ampumarata sijaitsee valituksen tekijän (Anora Group Oyj:n) maalla ja siellä on Anora Group Oyj:n valituksenkin mukaan ollut pienimuotoista ampumaratatoimintaa pitkään. Valituksen tekijä on vuokrannut toiminta-alueen tietoisesti Impivaaran ampumaratayhdistykselle ampumaratatoimintaan ja sillä on ollut ja on edelleen mahdollisuus vuokranantajana myös päättää minkälaista toimintaa alueelleen haluaa tai sallii.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Päätösote/Vaasan hallinto-oikeus (vaasa.hao@oikeus.fi tai turvapostina https://turvaposti.om.fi)